

חג השבועות – סעודת חלב – תשע"ט

ביום א' דחג השבועות אחרי תפילת ותיקין בסעודת חלב דיבר מהר"י נ"י דיבורים נפלאים בענין מתיקות התורה, הנמשל לחלב.

פתח ואמר מהר"י נ"י, הנה רבינו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצט) דַּע שֶׁיֵּשׁ הַמְתָּקָה לְהַנָּצֵל מֵעֹנֶשׁ שֶׁל אַלְמָן, שֶׁלֹּא תָּמוּת אִשְׁתּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, וְהוּא. עַל יְדֵי שֶׁמַּרְגִּישִׁין טַעַם מְתִיקוּת בְּהַתּוֹרָה, עַל יְדֵי זֶה נִצּוֹלִין מִזֶּה הָעֹנֶשׁ, לִבְלִי לִהְיוֹת אַלְמָן, חַס וְשָׁלוֹם, וְזֶה אוֹתִיּוֹת אַלְמָן רָאשֵׁי - תֵּבוֹת מַ"ה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ (תְּהִלִּים קי"ט): שֶׁעַל יְדֵי שֶׁמַּרְגִּישִׁין מְתִיקוּת בְּהַתּוֹרָה נִצּוֹלִין מֵהָעֹנֶשׁ הַזֶּה, וְגַם הַכָּתוּב מְסַיֵּם: "מִדְּבַשׁ לְפִי", שֶׁעַל יְדֵי זֶה הַמְּתִיקוּת שֶׁמַּרְגִּישִׁין בְּהַתּוֹרָה מַמְתִּיקִין הַדִּין שֶׁל מִיתַת אִשְׁתּוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי דְּבַשׁ בְּגִימַטְרִיָּא אִשָּׁה כַּמּוּבָא בַּכְּתָבִים.

ולכן זה מוסר והתעוררות להנשים, שיראו לחזק את בעליהן בלימוד תורה, כי הרי זה להם סגולה לאריכות ימים, כי על ידי שבעליהן ירגישו את מתיקות התורה על ידי זה לא יהיה אלמן, וינצל ממיתת אשתו, ובמילים אחרות שהנשים יזכו על ידי זה לאריכות ימים, כי הרי הוא ניצול מלהיות אלמן, ולכן זה סגולה להן לאריכות ימים, ולכן על הנשים לזרז את בעליהן ללמוד תורה.

ובאמת עבודת האדם הוא להכנים את המתיקות להתורה, שיזכה להרגיש מתיקות התורה בבחינת (שיר השירים ד, יא) "דְּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ" שצריכים להכנים את המתיקות לתורה הנמשל לחלב, שיזכה למתיקות התורה.

אבל כמובן בהתחלה זה לא בא כל כך בקלות, כי בהתחלה מרגישים טעם מרור בתורה, ולא מרגישים את הנעימות והמתיקות שיש בתורה וכמו שכתוב (משלי יח, כא) "מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן", שמקודם 'מות' מרגישים אלף טעמי מיתה בעבודת השם, ולא מרגישים שום מתיקות, אבל בסוף 'וחיים', בסוף כשמחזיקים מעמד ומתחזקים וממשיכים הלאה לגרום את דברי התורה הקדושה פסוק אחר פסוק משנה אחר משנה דף אחר דף וכו' וכו', אזי לבסוף מתחילים להרגיש את החיות של התורה הקדושה שזה 'וחיים', וזה הכל 'ביד לשון', הלשון הוא כלי הדיבור, שבו מדברים

בתורה הקדושה דיבורי תורה הקדושה, כי מתחלה מות ואחר כך מרגישים טעם חיים נצחיים, אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה.

וזה (קהלת ט, ט) "רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה", כי אש"ה גימטריא דב"ש כנזכר לעיל, וזה בא לרמז להאדם שצריכים ללמוד תורה הנקרא 'חיים' 'כי הם חיינו' עם מתיקות שזה 'עם אשה' גימטריא דב"ש.

והנה מסופר שכשהראו את התורה הזאת (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קצה) שרביז"ל אומר "כִּי דְּבַשׁ בְּגִימַטְרִיָּא אִשָּׁה" כשהראו את זה לאחד מהמפורסמים שחלק על ברסלב, הוא התבטא פֶּא פֶּא, וישב שמה אצל השלחן איש אחד שהיה פעם אצל רבינו ז"ל אבל אחר כך לא היה בא יותר, אבל נתקיים אצלו (משלי לא, יח) "טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ".[1] ולקח את העזות דקדושה וענה להאדמו"ר הנ"ל "**לא בכל מקום שהוא היה אתה היית"! אם** אתה לא למדת כתבי האריז"ל ולא שמעת מזה, זה לא אומר שאין מאמר כזה, ואל תגיד פע פע פע, כי הרי זה מבואר בפירוש בכתבי האריז"ל. ולכן אמר להאדמו"ר "**לא בכל מקום שהוא היה** (היינו רביז"ל), **אתה היית"!** ועמד וברח (כדי שלא ירביצו בו מכות).

ולמה אכן התבטא בלשון הזה פֶּא פֶּא פֶּא? אלא 'פֶּא' זה אותיות 'אף', כי רבינו ז"ל אומר (שיחות הר"ן סימן קפד) כי בהחטם יכולים להכיר הנואף; וכן אומר רבינו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן כ) הנואפים - לרוב הם בעלי מריבה לצדיקים; והוא אמר את זה שלש פעמים, כי שלש פעמים זה 'חזקה', כי בכדי לזכות למתיקות והשגת התורה ולהבין איך שיש מתיקות בכל פרט ופרט ממשפטי התורה, ואפילו בדברים גשמיים הנראים כסותרים לעבודתו יתברך גם שם נסתר אלקותו יתברך, לזה צריכים להיות כלי מוכן לקבל קדושה, ואם אדם אינו זוכה ואינו ראוי לזה עדיין, האיש הזה אינו מבין איך שאפשר להשיג מתיקות התורה, ואיך שהתורה באמת הוא דבר מתוק כמו דבש, אצלו הכל מרור וההיפך ממתיקות דקדושה, וכמו שמסופר שפעם ראה רבינו ז"ל אחד מתלמידיו שמחזיק איזה ספר תחת אצילי ידיו תחת זרועו, והוציא רבינו ז"ל הספר משם וראה שזה ספר קבלה, ענה ואמר לו רבינו ז"ל קבל"ה בגימטריא נוא"ף, היינו כי אם אינו זוכה ואינו ראוי עדיין ללמוד סתרי תורה קבלה אזי נצטייר אצלו האור להיפך.

כי באמת אם אדם יודע שהתורה הוא מתוק, ודרכיה דרכי נועם, אזי מוצא את רצון הקדוש ברוך הוא גם כשהוא נשוי עם אשה ואינו רואה את האשה כמפריע לעבודתו יתברך, ואדרבה דייקא כשהוא נשוי הוא יכול להיות איש כשר באמת, וכידוע שרבינו ז"ל לא רצה שיבואו אצלו בתור בחור, וכשהיה מגיע בחור אל רבינו ז"ל היה רבינו אומר

---

[1] [עַיֵּן לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֵלֶק א' סִימָן רפה: וְזֶה לְשׁוֹנוֹ "טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ" (מִשְׁלֵי ל"א) הַיְנוּ תֵּכֶף כְּשֶׁטּוֹעֲמִין טַעַם הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שׁוּב "לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ", הַיְנוּ אַף - עַל - פִּי שֶׁאַחַר - כָּךְ יִמְנַע וְלֹא יִתְקָרֵב אֵלָיו וְיִהְיֶה רָחוֹק מִמֶּנּוּ (שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת לַיְלָה וְחֹשֶׁךְ), אַף - עַל - פִּי - כֵן לְעוֹלָם יָאִיר לוֹ אוֹר הַתּוֹרָה, שֶׁטָּעַם קְצָת מְתִיקָה בְּהִיוֹתוֹ אֶצְלוֹ. וְזֶהוּ: "טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ" תֵּכֶף כְּשֶׁטּוֹעֲמִין "כִּי טוֹב סַחְרָהּ", שֶׁהוּא הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁהַסְּחוֹרָה שֶׁלּוֹ, הַיְנוּ הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ, טַעֲמָהּ טוֹב, אֲזַי שׁוּב לְעוֹלָם "לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ", כִּי תָּמִיד תָּאִיר לוֹ אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁטָּעַם אֶצְלוֹ, אֲפִלּוּ בַּלַּיְלָה, הַיְנוּ בְּעֵת הַהִתְרַחֲקוּת, שֶׁהִיא בְּחִינַת לַיְלָה, כִּי לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ לְעוֹלָם וָעֶד:]

לו "קודם תתלבש בטלית, (היינו שיתחתן), ואחר כך תבא אלי" כי אצל רבינו ז"ל היה קדושת המחשבה הדבר הראשון, וכמסופר שפעם ישב רבינו ז"ל על יד השלחן ופתאום ענה ואמר "מי היה לו העזות להרהור הרהורים רעים על השלחן שלי?, אני לא מתכוון לטראוויצער ואני לא מתכוון לטעפליקער" וכך מנה רבינו ז"ל כמה עיירות שאינו מתכוון עליהם, רק את העיר של אחד שישב שמה לא מנה בתוכם, ועמד עצמו רבינו ז"ל ממקומו ונכנם לחדר הפרטי שלו, ולא רצה לחזור אל השלחן, והתחיל האיש ההוא לבכות בדמעות שליש שכבר יעשה שלום בית, (כי האיש ההוא היה לו קלקול בשלום ביתו, ולכן הרגיש רבינו ז"ל תיכף ומיד שהמח מחשבה שלו אינו בסדר, כי יסוד הקדושה הוא לחיות ביחד באהבה עם אשתו) עד שרבי שמעון תלמיד רבינו נכנם לחדר רבינו והפציר ברבינו מאד לחזור לשלחן כי האיש ההוא מבטיח שכבר יעשה שלום בית, רק אז הסכים רבינו ז"ל לחזור אל השלחן, רואים מזה שחיי הנשואין הוא יסוד ביהדות יסוד בקדושת עם ישראל. ואם אחד רוצה להיות דבוק בו יתברך חייב לחיות ביחד באהבה עם אשתו.

אבל יש כאלו שגם היום בזמנינו אינם מבינים את זה וחושבים שה'אשה' זה דבר הסותר לקדושה, ואומרים על האשה פע פע פע, וזה אדם כזה שיש לו 'פה-רע', אותיות 'פרעה', כי גם פרעה היה לו פה רע. וזה (תהלים קו, יא) "אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר" ראשי תיבות אלמ"ן, כי פרעה נשאר אלמן מכלום, כי היה לו פה רע.

וכן פרעה נטוריקון פע-הר, שיש לו הר של פע, וכמו שרביז"ל מספר (מעשה י"ג) שהיה אחד שהתפאר שיש לו הר של פע, ורביז"ל מספר שמה: כי פעם אחת ראיתי הר שהיה מונח עליו הרבה זבל וטנוף. והיה חדוש אצלי: מהיכן בא על הר הזה כל כך זבל וטנוף? והיה שם אדם אחד אצל אותו ההר, ואמר: כל זה ממני. כי אותו האדם היה יושב שם אצל אותו ההר. והשליך שם תמיד על אותו ההר זבל ופרש שלו מאכילה ושתיה שלו, וטנף שם. עד שעל ידו נתרבה הזבל והטנוף שם על אותו ההר, עכ"ל. כי מנהיגים כאלו אשר אינם מכנסים בתלמידיהם הנלווים אליהם מתיקות התורה, אזי כל ההמון עם הכרוכים אחריהם הראש שלהם ריק מתורה, והראש והמנהיג שלהם יש לו כמו הר של זבל, כי מי שֶׁמֹּחַ מַחֲשָׁבָה שלו אינו דבוק בתורה, יש מלא זבל בראשו, והוא 'הר של פע' שזה פרעה.

כי באמת כן צריכים לחיות באהבה עם אשתו ולהרגיש מתיקות בחיי הנישואין יחד בקדושה, וכנרמז במשנה (בכורים פרק ג' משנה יב) "והאשה בכתובתה כספר תורה" ופירשו צדיקים שכמו שיש לו מתיקות בתורה כן צריך שיהיה לו מתיקות באשה בכתבתה, היינו להתנהג ביחד בהבנה הדדית בשמחה ובאחדות אחת.

אבל מי שאינו זוכה לזה עדיין, אזי מה קורה, כשבא אחד ורוצה לתת לעם ישראל להרגיש את מתיקות התורה וללמד אותם איך שיכולים לחיות חיי נישואין בלי חומרות ופרישות, ולהבין שהתורה נעים ומתוק ואינו מרור כלל, אזי נתעוררים עליו במחלוקת ומתחילים לצעוק ולמחות שאסור להרגיש מתיקות בתורה רק צריך לחיות במרירות דיקא וכדוגמת הסיפור שרביז"ל מספר (סיפורי מעשיות, מעשה ז') שבתוך כך בא אליו הר גבוה ושאל אותו: מה אתה צועק כל כך, שזה זמן רב שאני ישן, ולא הקיץ אותי כלום, שום דבר, ואתה הקיצות אותי? עיין שם.

והנה לזכות למתיקות התורה זה הכל תלוי בפה של אדם, כמו שכתוב (משלי יח, כא) "מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן", אם אדם מקדש את פיו מקדש את הלשון לא לדבר על תלמידי חכמים, ולהרבות לדבר בדברי תורה, אף שלא זוכה עדיין לתבונות התורה, סוף כל סוף רוב הדיבורים הקדושים שלו יביאו אותו לתבונות התורה ולמתיקות התורה.

וזה מה שעם ישראל עשו כשרצו לקבל את התורה, צעקו "נעשה, ונשמע" קודם 'נעשה', ואחר כך 'נשמע', 'נעשה' פירושו היינו לעשות, היינו קודם תעשה, תתחיל לגרום הרבה דברי תורה, ואחר כך 'נשמע' תזכה להבין את התורה.

כי דייקא על ידי האמירה בתורה הקדושה זוכים להבין את התורה הקדושה וכמו שכתוב (תהלים קיט, קג) "מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לְפִי" אמרתך דייקא, כי דייקא על ידי האמירה בתורה בבחינת 'נעשה' שאני עושה בלי להבין זוכים למתיקות התורה אחר כך, כי קודם עושים, אומרים את דברי התורה הקדושה באמירה דייקא, ועל ידי זה זוכים אחר כך 'מדבש לפי', להרגיש את מתיקות התורה, וזה "מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי" היינו החי"ך כי החי"ך הוא לפני הלשון, (כי יש חיך גרון לשון) ודייקא על ידי ריבוי אמירה בתורה הקדושה זוכים להגיע למתיקות התורה, ולהיפך (תהלים קלז, ו) "תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי", אֶזְכְּרֵכִי היינו האמירות של התורה הקדושה, כי "אִם לֹא אֶזְכְּרֵכִי" היינו אם איני גורם דברי התורה הקדושה וְנִדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי, אזי ממילא "אִם לֹא אַעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם" וגו', שאני לא מעלה את "ירושלים', שאיני זוכה לתקן את נפשי ביראת שמים שלימה, כי יְרוּשָׁלַיִם, היינו 'ירא-שלם', ובנין ירושלים הוא תיקון שלש מידות 'תַּאֲוַת מָמוֹן' וְ'תַאֲוַת אֲכִילָה' וְ'תַאֲוַת מִשְׁגָּל', שנתתקין בשלש רגלים, ובכל רגל נתתקן מדה אחת, וּבְשָׁבוּעוֹת נִתְתַּקֵּן תַּאֲוַת מִשְׁגָּל', בִּבְחִינַת: 'דָּם נֶעֱכָּר וְנַעֲשֶׂה חָלָב',[א] שזהו גם הענין שאוכלים מאכלי חלב בשבועות, ובאמת לכאורה קצת קשה להבין, למה דם נעכר ונעשה חלב, היה צריך לומר שנעשה 'צליל', אלא הענין הוא כי לפני שזוכים לבא למדריגת מתיקות התורה הנמשל לחלב, ראשי תיבות ל'בי ח'לל ב'קרבי", צריכים לעבור את הקשיים, והאדם מרגיש 'ירידה קודם עליה', 'שהדם נעכר', אבל אחר כך נתהפך לו מהירידה ונעשה לו עליה, 'שנעשה חלב' וזוכה לתבונות התורה הנמשל לחלב.

ובזה אפשר להבין את הסיפור של מגילת רות, כי הנה אלימלך יצא לחוץ לארץ, ועיקר מתיקות התורה הרי היא בארץ ישראל לא בחוץ לארץ, כי בארץ ישראל מנעימים זה לזה בהלכה, והוא פגם בזה מחמת שיצא מארץ ישראל לחוץ לארץ, ובחוץ לארץ נקראים בשם 'חובלים', שחובלים זה לזה בהלכה. [ב]

אבל מצד שני 'בועז' הוא כן נשאר בארץ ישראל, ולכן זכה לנעימות התורה שזוכים ביותר בארץ ישראל, ועל ידי זה ניצול מלהיות אלמן, כי מצא תיכף ומיד את בת זוגו רות, שלא יצטרך להיות אלמן ולהשאר בלי אשה, כי בו ביום שמת אשתו הראשונה קיבל את זיווגו [רות] תיכף ומיד, כי הנה נעמי מרמז על נעימות התורה, שהיא בנתה וחיזקה את רות המרמז על התפלה, נועם העליון. ומאחר אלימלך יצא מארץ ישראל, נשאר 'נעמי' - 'נעימות התורה' כאלמנה, כי הם נפרדו ממנו, ונעמי חזקה את רות שדבקה בה, והנעימות הזאת הציל את בועז מלהיות אלמן, כי נעמי חיזקה רות, שנזדווגה לבועז.

יעזור הקדוש ברוך הוא שנזכה להיות מקורבים אל הצדיקים המכניסים בנו מתיקות התורה, הן בקיום מצוות מעשיות של התורה, והן בלימוד התורה, אמן.

[א] (עיין ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן א')
[ב] (עיין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן עא)